

AROLWG O FFINIAU ETHOLAETHAU SENEDDOL YN RHONDDA CYNON TAF

ARGYMHELLION DROS DRO

Ionawr 2011

Mae'r Comisiwn yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg

COMISIWN FFINIAU I GYMRU

AROLWG O FFINIAU ETHOLAETHAU SENEDDOL YN RHONDDA CYNON TAF

ARGYMHELLION DROS DRO

CYNNWYS

- 1. CYFLWYNIAD**
- 2. CRYNODEB O ARGYMHELLION**
- 3. ETHOLAETHAU SENEDDOL**
- 4. RHANBARTH AU ETHOLIADOL CYNULLIAD CENEDLAETHOL
CYMRU**
- 5. MANYLION CYHOEDDI**
- 6. CYFNOD AR GYFER CYFLWYNO SYLWADAU**
- 7. NODYN CEFNDIR**

Atodiad 1 **Map o Llanharan, Llanhari, Llantrisant
a Phont-y-clun**

Atodiad 2 **Map o Etholaethau a Rhanbarthau Etholiadol y Cynulliad**

Atodiad 3 **Etholwyr Adrannau Etholiadol**

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Yn unol â'i bwerau o dan Adran 3 (2) o Ddeddf Etholaethau Seneddol 1986, cynhaliodd y Comisiwn ei Bumed Arolwg Cyffredinol o Etholaethau Seneddol, ac yn unol â Pharagraff 8 (2) Atodlen 1 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, ei Arolwg Cyffredinol Cyntaf o Ranbarthau Etholiadol Cynulliad Cenedlaethol Cymru rhwng mis Rhagfyr 2002 a mis Ionawr 2005. Daeth Gorchymyn canlyniadol Etholaethau Seneddol a Rhanbarthau Etholiadol y Cynulliad (Cymru) 2006 i rym ar 25 Ebrill 2006. Fodd bynnag, dim ond at ardaloedd llywodraeth leol fel yr oeddent yn bodoli ar 31 Ionawr 2005 yr oedd y Gorchymyn hwn yn cyfeirio. Daeth Gorchymyn Rhondda Cynon Taf (Cymunedau Llanharan, Llanhari, Llantrisant a Phont-y-clun) 2008 i rym ar 8 Rhagfyr 2008 a gwnaeth newidiadau i ffiniau Cymunedau Llanharan, Llanhari, Llantrisant a Phont-y-clun. O ganlyniad, nid yw'r ffin rhwng Ogmored County Constituency a Pontypridd County Constituency bellach yn dilyn ffiniau adrannau etholiadol. Felly, yn unol â'i bwerau o dan Adran 3 (3) o Ddeddf 1986 ac Atodlen 1 o Ddeddf 2006, cynhaliodd y Comisiwn arolwg o'r ffiniau etholaethol a rhanbarthau etholaethol yn yr ardal.
- 1.2 Yn dilyn yr arolwg interim, mae'r Comisiwn yn cyhoeddi ei argymhellion **dros dro**, h.y. cynigion cychwynol y Comisiwn, er mwyn ymgynghori yn gyhoeddus yn eu cylch. Mae'r argymhellion hynny yn rhoi ystyriaeth ofalus i ddatblygiadau ers yr arolwg cyffredinol diwethaf, gan gynnwys newidiadau a wnaed i siroedd wedi'u cadw, ardaloedd awdurdodau lleol ac adrannau etholiadol. Pwysleisir, fodd bynnag, fod yr argymhellion a'r rhesymeg y maent wedi'u seilio arnynt oll yn rhai dros dro (yn hynny o beth, dylid darllen yr argymhellion, penderfyniadau, casgliadau ac ati yn y ddogfen hon yn unol â hynny) ac y rhoddir cryn bwyslais ar y cyfle a roddir yn awr i bawb perthnasol gynnig sylwadau, p'un ai o blaid y cynigion neu yn eu herbyn.
- 1.3 Rhoddir manylion ynghylch pryd a sut i gynnig sylwadau, ynghyd â nodyn cefndir byr, yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

2. CRYNODEB O'R ARGYMHELLION

- Cynigir gwneud newidiadau bach i etholaeth Ogmored ac etholaeth Pontypridd i adlewyrchu newidiadau i'r ffin rhwng Cymuned Llanharan, Cymuned Llanhari, Cymuned Llantrisant a Chymuned Phont-y-clun.
- Cynigir newidiadau bach i ranbarthau etholiadol y Cynulliad yn Gorllewin De Cymru a Canol De Cymru i adlewyrchu'r newidiadau arfaethedig i etholaethau seneddol/y Cynulliad.

3. ETHOLAETHAU SENEDDOL

- 3.1 Ar hyn o bryd, mae gan etholaeth seneddol ac etholaeth Cynulliad Cenedlaethol Cymru Ogmored 55,445 o etholwyr (ar 1 Awst 2010). Mae'r etholaeth yn cynnwys adrannau etholiadol **Sir Pen-y-bont ar Ogwr**, sef Abercynffig, Betws, Melin Ifan Ddu, Blaengarw, Bryncethin, Bryncoch, Caerau, Cefn Cribwr, Felindre, Hendre, Llangeinor, Llangynwyd, Dwyrain Maesteg, Gorllewin Maesteg, Nant-y-moel, Bro Ogwr, Penprysg, Pontycymer, Sarn ac Ynysawdre ac adrannau etholiadol **Sir Rhondda Cynon Taf**, Brynna, Gilfach Goch, Llanharan a Llanhari. O ganlyniad i Orchymyn Rhondda Cynon Taf (Cymunedau Llanharan, Llanhari, Llantrisant a Pont-y-clun) 2008 mae'r etholaeth yn cynnwys rhan o adrannau etholiadol Tonysguboriau a Pont-y-clun **Sir Rhondda Cynon Taf** hefyd.
- 3.2 Ar hyn o bryd, mae gan etholaeth seneddol ac etholaeth Cynulliad Cenedlaethol Cymru Pontypridd 58,551 o etholwyr (ar 1 Awst 2010). Mae'r etholaeth yn cynnwys adrannau etholiadol **Sir Rhondda Cynon Taf**, sef Beddau, Pentre'r Eglwys, Graig, Y Ddraenen Wen, Llanhari, Tref Llantrisant, Llanilltud Faerdre, Pont-y-clun, Tref Pontypridd, Rhondda, Canol Rhydfelen/Ilan, Ffynnon Taf, Tonysguboriau, Ton-teg, Dwyrain Tonyrefail, Gorllewin Tonyrefail, Trallwng, Trefforest a Tyn-y-nant. O ganlyniad i Orchymyn Rhondda Cynon Taf (Cymunedau Llanharan, Llanharry, Llantrisant a Pont-y-clun) 2008 mae'r etholaeth yn cynnwys rhan o adran etholiadol Llanhari **Sir Rhondda Cynon Taf** hefyd.
- 3.3 Mae'r newid i'r ffiniau cymunedol yn golygu trosglwyddo 726 o etholwyr o adrannau etholiadol Llanharan a Llanhari yn Ogmored i adran etholiadol Pont-y-clun ym Mhontypridd a 96 o etholwyr o adran etholiadol Pont-y-clun yn Pontypridd i adran etholiadol Llanharan yn Ogmored. Canlyniad hyn yw rhannu adrannau etholiadol Pont-y-clun a Llanharan rhwng etholaeth Ogmored ac etholaeth Pontypridd. Dangosir y newidiadau i'r ffiniau ar y map yn Atodiad 1. Am fod holl adrannau etholiadol Pont-y-clun a Llanharan ac eithrio rhannau bychain ohonynt o fewn etholaeth bresennol Pontypridd ac etholaeth bresennol Ogmored, yn y drefn honno, mae'r Comisiwn wedi penderfynu newid y ffin rhwng etholaethau Ogmored a Pontypridd er mwyn cynnwys adran etholiadol Pont-y-clun yn ei chyfanrwydd yn etholaeth Pontypridd ac adran etholiadol Llanharan yn ei chyfanrwydd yn etholaeth Ogmored.
- 3.4 Roedd y newid i'r ffiniau cymunedol hefyd yn golygu trosglwyddo 7 etholwr o adran etholiadol Llanharan yn Ogmored i adran etholiadol Talbot Green yn Pontypridd. Canlyniad hyn yw rhannu adran etholiadol Talbot Green rhwng etholaeth Ogmored ac etholaeth Pontypridd. Dangosir y newidiadau i'r ffiniau ar y map yn Atodiad 1. Am fod holl adran etholiadol Tonysguboriau ac eithrio rhan fach iawn ohoni o fewn etholaeth bresennol Pontypridd, mae'r Comisiwn wedi penderfynu newid y ffin rhwng etholaethau Ogmored a Pontypridd er mwyn cynnwys adran etholiadol Tonysguboriau yn ei chyfanrwydd yn etholaeth Pontypridd.
- 3.5 Mae'r Comisiwn wedi penderfynu peidio ag argymhell newid unrhyw etholaethau eraill sy'n bodoli eisoes am y bydd y nifer fach o etholwyr sy'n gysylltiedig â'r newid arfaethedig yn cael effaith fach iawn ar nifer yr etholwyr.
- 3.6 Yn unol â hyn, mae'r Comisiwn wedi penderfynu dros dro i ddiwygio cyfansoddiad y ddwy etholaeth fel a ganlyn (dangosir etholaethau Awst 2009 mewn cromfachau):

OGMORE COUNTY CONSTITUENCY (54,806) adrannau etholiadol **Sir Pen-y-bont ar Ogwr**: Abercynffig, Betws, Melin Ifan Ddu, Blaengarw, Bryncethin, Bryncoch, Caerau, Cefn Cribwr, Felindre, Hendre, Llangeinor, Llangynwyd, Dwyrain Maesteg, Gorllewin Maesteg, Nant-y-moel, Bro Ogwr, Penprysg, Pontycymer, Sarn ac Ynysawdre ac adrannau etholiadol **Sir Rhondda Cynon Taf**: Brynna, Gilfach Goch, Llanharan a Llanhari.

PONTYPRIDD COUNTY CONSTITUENCY (59,190) adrannau etholiadol **Sir Rhondda Cynon Taf**: Beddau, Pentre'r Eglwys, Graig, Y Ddraenen Wen, Llanhari, Tref Llantrisant, Llanilltud Faerdre, Pont-y-clun, Tref Pontypridd, Rhondda, Canol Rhydfelen/Ilan, Ffynnon Taf, Tonysguboriau, Ton-teg, Dwyrain Tonyrefail, Gorllewin Tonyrefail, Trallwng, Trefforest a Tyn-y-nant.

3.7 Crëwyd yr adrannau etholiadol a enwir yn y ddogfen hon gan y Gorchmynion canlynol:

- Gorchymyn Sir Pen-y-bont ar Ogwr (Trefniadau Etholiadol) 1998
 - Gorchymyn Pen-y-bont ar Ogwr (Cymunedau Cynffig, Corneli a'r Pîl) (Newidiadau Etholiadol) 2002
 - Gorchymyn Pen-y-bont ar Ogwr (Bracla a Choety Uchaf) 2006
 - Gorchymyn Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr (Cymunedau) 2009
- a
- Gorchymyn Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (Trefniadau Etholiadol) 1998
 - Gorchymyn Rhondda Cynon Taf a Bro Morgannwg (Llanhari, Pont-y-clun, Penllyn, Llanddunwyd a Phendeulwyn) 2002
 - Gorchymyn Rhondda Cynon Taf (Cymunedau Llanharan, Llanhari, Llantrisant a Phont-y-clun) 2008

4. RHANBARTH AU ETHOLIADOL CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

4.1 Cynhwysir etholaeth Ogmores yn rhanbarth etholiadol Gorllewin De Cymru a chynhwysir etholaeth Pontypridd yn rhanbarth etholiadol Canol De Cymru fel y dangosir ar y map yn Atodiad 2. O ganlyniad i'r newidiadau arfaethedig i'r etholaethau seneddol, byddai nifer yr etholwyr yn rhanbarth etholiadol Gorllewin De Cymru y Cynulliad yn gostwng o 639 o etholwyr a byddai cynnydd cyfatebol yn rhanbarth etholiadol Canol De Cymru y Cynulliad. Mae'r Comisiwn yn ystyried nad oes angen newid cyfansoddiad rhanbarthau etholiadol y Cynulliad o ganlyniad i'r newid bach hwn sy'n cynnwys nifer fach o etholwyr.

5. MANYLION CYHOEDDI

Cyhoeddi Argymhellion Dros Dro

5.1 Bydd hysbysiadau am argymhellion dros dro y Comisiwn ac ymhle y gellir eu gweld yn cael eu cyhoeddi'n ffurfiol mewn hysbysiad a fydd yn ymddangos mewn papurau

newydd yng Nghymru ar 4 Ionawr 2011. Anfonir copi o'r argymhellion hyn at awdurdodau lleol, ASau, ACau, pencadlysoedd pleidiau gwleidyddol, ac eraill.

- 5.2 Bydd yr hysbysiad yn cael ei gyhoeddi hefyd ar wefan y Comisiwn ar www.comffin-cymru.gov.uk

Mannau Archwilio

- 5.3 Bydd yr hysbysiad mewn papurau newydd hefyd yn rhoi cyfeiriadau'r manau hynny yn yr etholaethau seneddol presennol, lle bydd copi o'r argymhellion a map manylach sy'n eu dangos, ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd (sylwch ar y rhybudd hawlfraint isod o ran y map). Dyma'r cyfeiriadau hynny:

Ogmore Y Swyddfeydd Dinesig, Stryd yr Angel, Pen-y-bont ar Ogwr CF31 4WB
Y Pafiliwn, Parc Cambrian, Cwm Clydach, Tonypany, Rhondda Cynon Taf
CF40 2XX

Pontypridd Y Pafiliwn, Parc Cambrian, Cwm Clydach, Tonypany, Rhondda Cynon Taf
CF40 2XX

6. CYFNOD AR GYFER CYFLWYNO SYLWADAU: 4 IONAWR 2011 I 4 CHWEFROR 2011

- 6.1 Mae'n ofynnol i'r Comisiwn ystyried sylwadau ynghylch ei argymhellion dros dro am bob arolwg ardal a wneir cyn pen mis o'i gyhoeddi ar 4 Ionawr 2011. Dylid cyfeirio sylwadau at y Comisiwn Ffiniau i Gymru, Tŷ Caradog, 1-6 Plas Sant Andreas, Caerdydd, CF10 3BE, neu eu hanfon drwy ffacs at 02920 395250, neu drwy neges e-bost at comffin.cymru@cymru.gsi.gov.uk. Caiff yr holl sylwadau a dderbynnir gan y Comisiwn eu cydnabod. Daw'r cyfnod ar gyfer cyflwyno sylwadau i ben ar 4 Chwefror 2011.
- 6.2 Sylwch nad yw'n statudol ofynnol i'r Comisiwn ystyried unrhyw sylwadau a gyflwynir ar ôl 4 Chwefror 2011, ond bydd yn ymdrechu i ystyried sylwadau a gyflwynwyd yn hwyr. Fodd bynnag, po hwyrach y cyflwynir y sylw, anoddaf fydd hyn. Yn hyn o beth, mae'r Comisiwn yn gofyn i'r holl sylwadau gael eu cyflwyno cyn pen y cyfnod o fis. Os cynhelir ymchwiliad lleol i'r argymhellion dros dro, gwneir yr holl sylwadau yn gyhoeddus ymlaen llaw fel y bydd modd i bobl a chanddynt fuddiant baratoi ar gyfer yr ymchwiliad lleol. Ni fydd modd rhoi'r un pwys i unrhyw sylwadau a gyflwynir yn rhy hwyr i'w cyhoeddi gyda'r sylwadau eraill, cyn yr ymchwiliad lleol, am na fydd pobl eraill a chanddynt fuddiant wedi cael yr un cyfle i'w hystyried.
- 6.3 Lle cyflwynir sylwadau sy'n gwrthwynebu'r argymhellion dros dro gan gyngor sir sydd â buddiant neu gorff o fwy na 100 o etholwyr, ni fydd modd i'r Comisiwn barhau â'r argymhellion terfynol i'r Ysgrifennydd Gwladol tan i ymchwiliad lleol gael ei gynnal. Os bydd y Comisiwn yn penderfynu addasu'r argymhellion o ganlyniad i'r ymchwiliad, rhaid cyhoeddi'r argymhellion diwygiedig a gwahodd sylwadau ar eu cyfer hefyd, ond ni fydd rhwymedigaeth i gynnal ymchwiliad lleol arall.
- 6.4 Gofynnir i bobl sy'n cyflwyno sylwadau ddweud a ydynt yn cymeradwyo neu'n gwrthwynebu cynigion y Comisiwn, ac i roi eu rhesymau am gymeradwyo neu wrthwynebu. Yn benodol, cynghorir pobl sy'n gwrthwynebu i roi gwybod am yr hyn

y maent yn ei gynnig yn lle argymhellion y Comisiwn, a dylid nodi y bydd gwrthwynebiad ar y cyd â gwrthgynnig yn debygol o gyfnerthu dadl yn fwy na datganiad syml o wrthwynebiad.

- 6.5 Mae'r Comisiwn yn dymuno pwysleisio bod eu hargymhellion dros dro yn ymwneud ag etholaethau seneddol yn unig, ac nad ydynt yn effeithio ar ffiniau awdurdodau unedol na chymunedol, trethi na gwasanaethau. Yn hynny o beth, ni fydd y Comisiwn yn ystyried unrhyw sylwadau a wneir ynglŷn â'r ystyriaethau lleol hynny.

7. NODYN CEFNDIR

- 7.1 Gellir dod o hyd i fanylion am y fframwaith statudol perthnasol ac ymagwedd gyffredinol y Comisiwn at yr arolygon yng nghyhoeddiad y Comisiwn, "Arolwg o Etholaethau Seneddol a Rhanbarthau Etholiadol y Cynulliad Cenedlaethol yng Nghymru" (2003), sydd ar gael gan y Comisiwn yn Gymraeg a Saesneg neu ar wefan y Comisiwn ar www.comffin-cymru.gov.uk. Er hwylustod, ceir crynodeb o'r wybodaeth hon yn y paragraffau canlynol.
- 7.2 Cyfansoddir y Comisiwn o dan Adran 2 ac Atodlen 1 o Ddeddf Etholaethau Seneddol 1986. Y Cadeirydd *ex officio* yw Llefarydd Tŷ'r Cyffredin. Mae'r Dirprwy Gadeirydd, sy'n llywyddu ar gyfarfodydd y Comisiwn, yn Farnwr yn yr Uchel Lys a benodwyd gan yr Arglwydd Ganghellor. Penodir un Comisiynydd gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru a'r llall gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Gyfiawnder. Dau Aseswr y Comisiwn yw Cofrestrydd Cyffredinol Cymru a Lloegr a Chofrestrydd Cyffredinol yr Arolwg Ordnans. Cyfreithwyr a benodwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Gyfiawnder i gynnal ymchwiliadau lleol yw'r Comisiynwyr Cynorthwyol.
- 7.3 Yn unol â Deddf Etholaethau Seneddol 1986, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Comisiynau Ffiniau 1992, mae'n ofynnol i'r Comisiwn gynnal arolwg cyffredinol o'r holl etholaethau yng Nghymru bob wyth i ddeuddeg mlynedd. Cwblhaodd y Comisiwn ei bumed arolwg cyffredinol ar 31 Ionawr 2005.
- 7.4 Mae gan y Comisiwn rym o dan adran 3 (3) o Ddeddf 1986 i gyflwyno adroddiadau i'r Ysgrifennydd Gwladol o ran unrhyw etholaeth neu etholaethau ("arolwg interim"). Mae gan y Comisiwn y grym cyfatebol o ran rhanbarthau etholiadol y Cynulliad yn unol ag Atodlen 1 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.
- 7.5 Cychwynnodd yr adroddiad interim hwn yn ffurfiol drwy gyhoeddi hysbysiad yn y *London Gazette* ar 1 Awst 2010. Mae'n ofyniad cyfreithiol fod yn rhaid seilio argymhellion y Comisiwn trwy gydol yr arolwg ar nifer yr etholwyr ar y cofrestr etholiadol ar y dyddiad hwnnw.

Rheolau

- 7.6 Wrth argymhell etholaethau newydd, mae'n ofynnol i'r Comisiwn weithredu'r Rheolau ar gyfer Ailddosbarthu Seddau a gynhwysir yn Atodlen 2 o Ddeddf 1986.
- 7.7 Mae Rheol 1 yn cyfyngu ar gyfanswm nifer yr etholaethau. Mae Rheol 2 yn mynnu etholaethau un aelod. Mae Rheol 3 yn ymwneud â Dinas Llundain. Mae Rheol 4 yn datgan bod yn rhaid dilyn ffiniau sirol (*siroedd wedi'u cadw yng Nghymru*) cyn belled

ag y bo'n ymarferol. Mae Rheol 5 yn datgan bod yn rhaid i nifer etholwyr etholaethau fod mor gyfartal â'r cwota etholiadol ag y bo'n ymarferol. Mae Rheol 6 yn caniatáu i'r Comisiwn wyro o reolau 4 a 5 os bydd ystyriaethau daearyddol arbennig yn gwneud hynny'n ddymunol. Mae Rheol 7 yn caniatáu i'r Comisiwn wyro o'r rheolau eraill, ac mae'n ei gwneud yn ofynnol iddo ystyried anghyfleustra a achosir gan newid etholaethau (ac eithrio newidiadau a wneir at ddibenion rheol 4) neu gysylltiadau lleol a dorrir gan y fath newidiadau. Mae Rheol 8 yn diffinio'r cwota etholiadol fel nifer yr etholwyr seneddol yng Nghymru wedi'u rhannu gan nifer bresennol y seddau, ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ddefnyddio'r etholaethau yn yr un modd ag ar gychwyn arolwg.

Rhanbarthau Etholiadol y Cynulliad

- 7.8 Etholaethau seneddol yng Nghymru yw etholaethau'r Cynulliad. Mae pum rhanbarth etholiadol ar gyfer y Cynulliad (Gogledd Cymru, Canolbarth a Gorllewin De Cymru, Canol De Cymru, Dwyrain De Cymru a Gorllewin De Cymru). Wrth argymhell newid etholaethau seneddol, mae'n ofynnol i'r Comisiwn ystyried a oes angen unrhyw newid yn rhanbarthau etholiadol y Cynulliad neu o ran dyrannu seddau i ranbarthau etholiadol y Cynulliad i weithredu'r rheolau a gynhwysir yn Atodlen 1 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998.
- 7.9 Mae Rheol 1 yn ei gwneud yn ofynnol i bob etholaeth y Cynulliad gael eu cynnwys mewn un rhanbarth etholiadol y Cynulliad. Mae Rheol 2 yn ei gwneud yn ofynnol i etholwyr rhanbarthau etholiadol y Cynulliad fod mor gyfartal ag y bo'n ymarferol, gan roi ystyriaeth i ffactorau daearyddol arbennig (lle bo'n briodol). Mae Rheol 3 yn nodi y bydd nifer seddau'r Cynulliad ar gyfer rhanbarthau etholiadol y Cynulliad naill ai yn hanner cyfanswm nifer etholaethau'r Cynulliad neu, os na ellir rhannu'r cyfanswm â dau, hanner y cyfanswm ac un. Mae Rheol 4 yn nodi y bydd nifer seddau'r Cynulliad ar gyfer un o ranbarthau'r Cynulliad naill ai'n un rhan o bump o'r nifer a gyfrifir o dan Rheol 3 neu, os na ellir rhannu cyfanswm Rheol 3 â phump, naill ai un rhan o bump o'r nifer uchaf sy'n llai na'r cyfanswm hwnnw ac y gellir ei rannu'n union â phump, neu'r nifer a gynhyrchir drwy ychwanegu un at un rhan o bump o'r rhif uchaf hwnnw (nodir y gweithdrefnau ar gyfer cyfrifo nifer a dyraniad y seddau sy'n weddill yn is-baragraffau (2) i (4) Atodlen 1).

Gweithdrefnau

- 7.10 Wrth gynnal arolwg cyffredinol o etholaethau, mae'n ofynnol i'r Comisiwn, yn unol â'r ddeddfwriaeth, ddilyn gweithdrefnau penodol, yn bennaf i ddarparu ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus.
- 7.11 Rhaid rhoi rhybudd i'r Ysgrifennydd Gwladol am gynnal arolwg, a rhaid cyhoeddi'r rhybudd hwnnw yn y *London Gazette*. Rhaid cyhoeddi argymhellion dros dro mewn papurau newydd yn yr etholaethau yr effeithir arnynt ac, oni bai bod y cynigion yn nodi na ddylid gwneud unrhyw newidiadau, rhaid iddynt hefyd gael eu cyflwyno ar gyfer ymchwiliad cyhoeddus mewn o leiaf un lle ymhob etholaeth yr effeithir arni. Gellir cyflwyno sylwadau cyn pen mis o gyhoeddi'r argymhellion dros dro, a rhaid i'r Comisiwn ystyried unrhyw sylwadau. Lle derbynir gwrthwynebiadau gan gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol neu gorff o 100 o etholwyr neu fwy, rhaid cynnal ymchwiliad lleol. Os bydd y Comisiwn yn adolygu ei argymhellion o ganlyniad i ymchwiliad, rhaid cyhoeddi'r sylwadau diwygiedig hefyd a gwahodd ac ystyried

rhagor o sylwadau. Ni all y sylwadau pellach hyn orfodi cynnal ail ymchwiliad lleol, ond mae grym yn ôl disgrisiwn i gynnal ail ymchwiliad. Rhaid cyhoeddi unrhyw ddiwygiadau pellach, o ganlyniad i unrhyw sylwadau pellach neu ail ymchwiliad, a gwahodd sylwadau. Pan fydd y Comisiwn wedi penderfynu ar ei argymhellion terfynol, rhaid iddo gyflwyno adroddiad i'r Ysgrifennydd Gwladol.

Gweithredu'r argymhellion

- 7.12 Mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol ddyletswydd statudol i gyflwyno adroddiad y Comisiwn gerbron y Senedd ynghyd â Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor drafft sy'n gweithredu argymhellion y Comisiwn gydag addasiadau neu heb addasiadau. Os cynigir addasiadau, rhaid hefyd i'r Ysgrifennydd Gwladol gyflwyno datganiad o resymau ar gyfer yr addasiadau. Cyflwynir y Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor drafft i'r Senedd i'w gymeradwyo ac, wedi iddo gael ei gymeradwyo gan Ei Mawrhydi yn y Cyngor, ni ellir ei amau mewn unrhyw achos cyfreithiol. Bydd yr etholaethau newydd yn weithredol yn yr etholiad cyffredinol nesaf.
- 7.13 Bwriedir i'r wybodaeth uchod fod yn ganllaw cyffredinol yn unig. I gael datganiad diffiniedig o'r gyfraith, cyfeiriwch at Ddeddf Etholaethau Seneddol 1986 – fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Comisiynau Ffiniau 1992, Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994, Deddf Llywodraeth Cymru 1998, a Deddf Yr Alban 1998 – ynghyd â phenderfyniad y Llys Apêl yn R v Boundary Commission for England Ex parte Foot [1983] QB 600.

Hawlfraint y Goron

- 7.14 Cynhyrchwyd y mapiau a roddwyd yn y cyfeiriadau a restrir uchod ar gyfer y Comisiwn Ffiniau gan yr Arolwg Ordnans, Romsey Road, Southampton SO16 4GU (ffoniwch 08456 05 05 05 neu 08456 05 05 04 ar gyfer y llinell gymorth Gymraeg). Mae'r mapiau hyn a'r mapiau sy'n rhan o'r ddogfen hon yn amodol ar © Hawlfraint y Goron. Bydd ailgynhyrchu heb awdurdod yn torri Hawlfraint y Goron a gall arwain at erlyniad neu achos sifil. Dylai unrhyw olygydd papur newydd sy'n dymuno defnyddio'r mapiau fel rhan o erthygl am yr argymhellion dros dro gysylltu â Swyddfa Hawlfraint yr Arolwg Ordnans yn gyntaf.

Ymholiadau

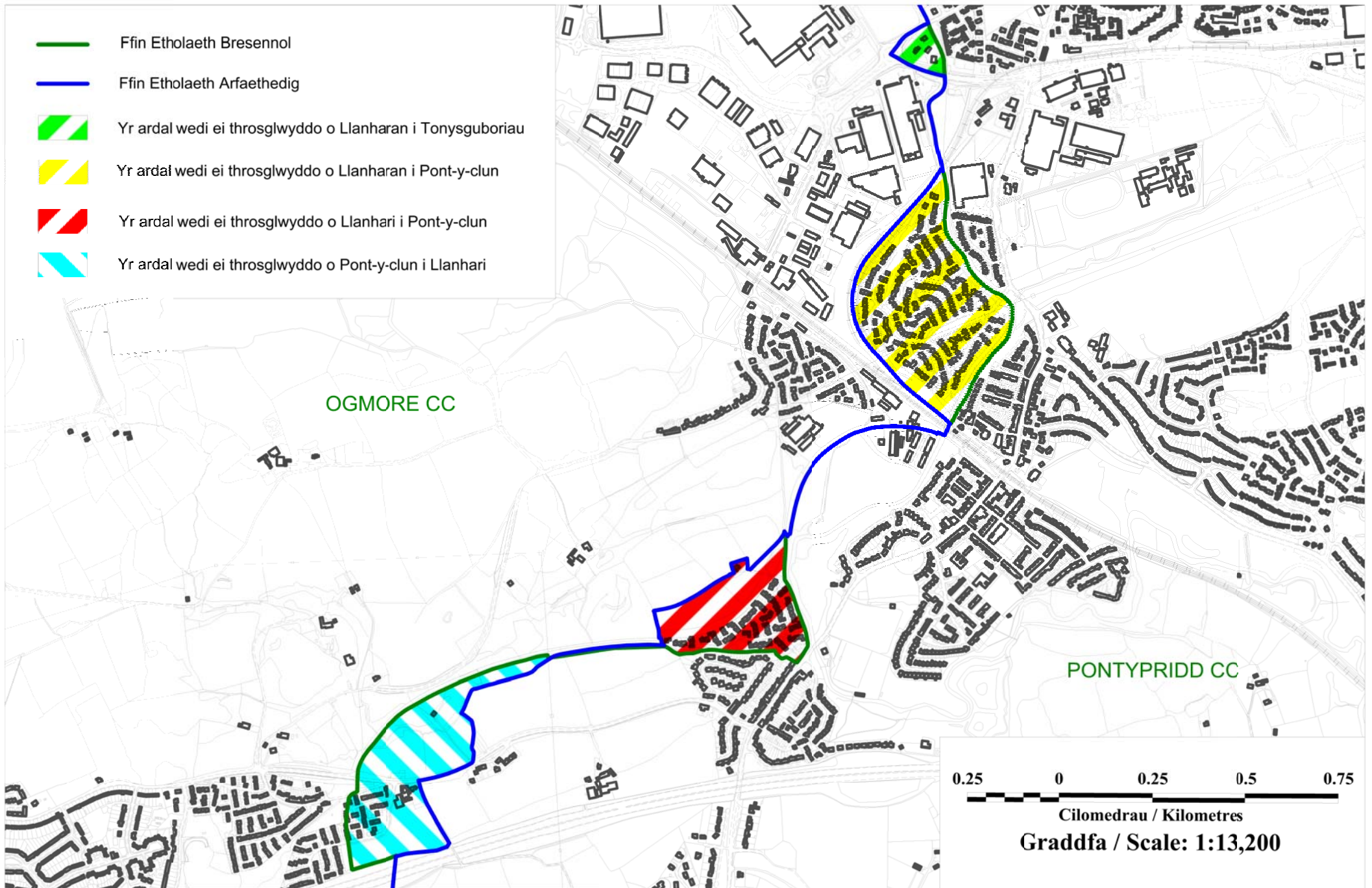
- 7.15 Os bydd arnoch angen mwy o wybodaeth am yr argymhellion dros dro hyn neu am unrhyw agwedd arall ar waith y Comisiwn, cysylltwch â:

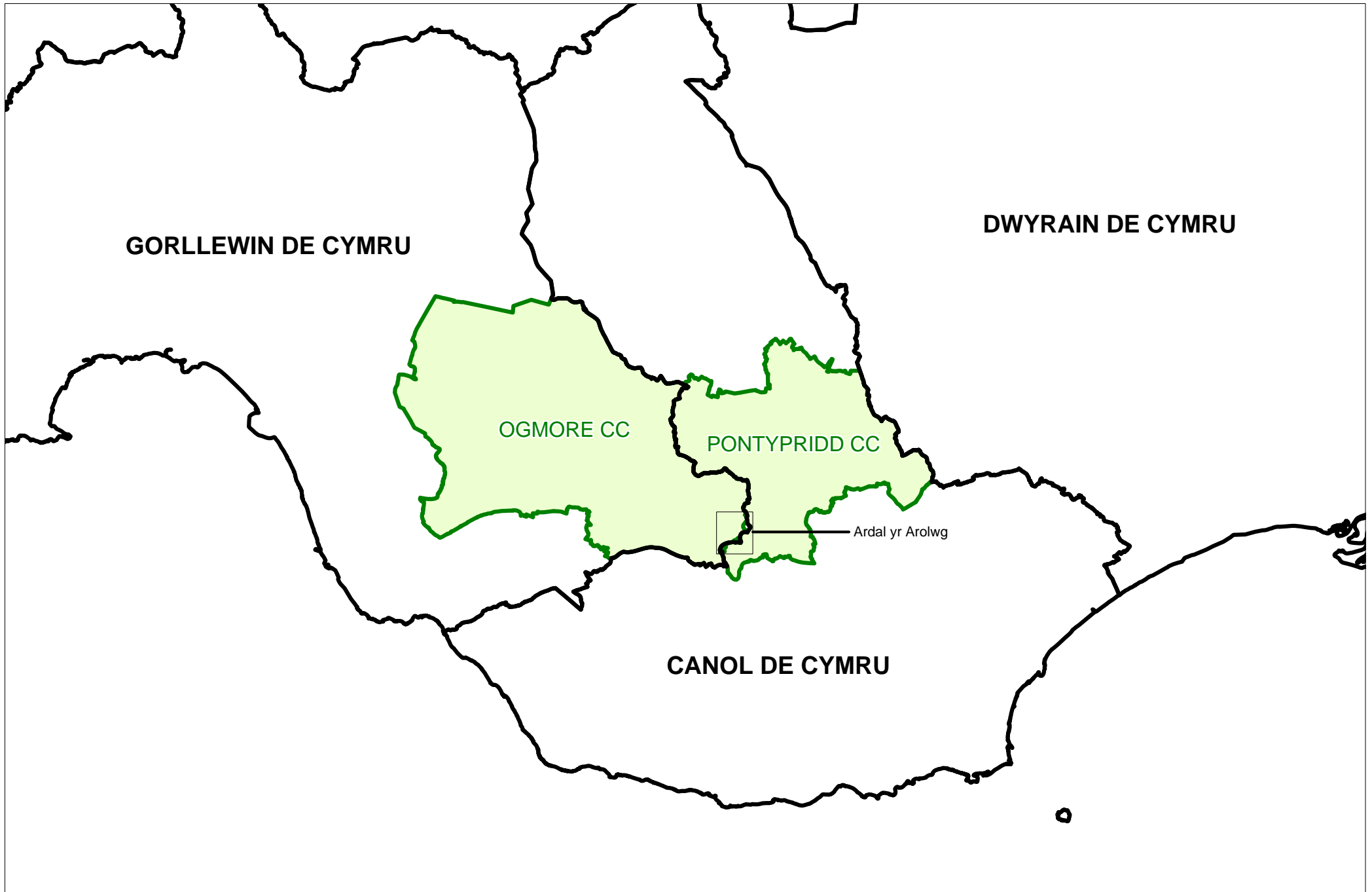
Comisiwn Ffiniau i Gymru
Tŷ Caradog
1-6 Plas Sant Andreas
Caerdydd
CF10 3BE

Ffôn: 02920 395031
Ffacs: 02920 395250
E-bost: comffin.cymru@cymru.gsi.gov.uk

Erbyn hyn, mae fersiwn rhynggrwyd o'r argymhellion dros dro hyn a'r mapiau ar gael yn: www.comffin-cymru.gov.uk

OGMORE A PONTYPRIDD SIR ETHOLAETHAU

ETHOLWYR RHANBARTHU ETHOLIADOL FESUL SIR**Pen-y-bont ar Ogwr**

1.	Abercynffig	1,489	11.	Llangeinor	903
2.	Betws	1,581	12.	Llangynwyd	2,356
3.	Melin Ifan Ddu	1,892	13.	Dwyrain Maesteg	3,806
4.	Blaengarw	1,308	14.	Gorllewin Maesteg	4,417
5.	Bryncethin	985	15.	Nant-y-moel	1,752
6.	Bryncoch	1,460	16.	Bro Ogwr	2,349
7.	Caerau	4,999	17.	Penprysg	2,438
8.	Cefn Cribwr	1,189	18.	Pontycymer	1,755
9.	Felindre	2,101	19.	Sarn	1,847
10.	Hendre	3,125	20.	Ynysawdre	2,492

Rhondda Cynon Taf

1.	Beddau	3,211	12.	Tref Pontypridd	2,282
2.	Brynna	2,936	13.	Rhondda	3,545
3.	Pentre'r Eglwys	3,486	14.	Canol Rhydfelen/Ilan	3,042
4.	Gilfach Goch	2,434	15.	Ffynnon Taf	2,792
5.	Graig	1,678	16.	Tonysguboriau	1,983
6.	Y Ddraenen Wen	2,720	17.	Ton-teg	3,377
7.	Llanharan	2,500	18.	Dwyrain Tonyrefail	4,246
8.	Llanhari	2,694	19.	Gorllewin Tonyrefail	4,463
9.	Tref Llantrisant	3,726	20.	Trallwng	2,808
10.	Llanilltud Faerdre	4,730	21.	Trefforest	2,504
11.	Pont-y-clun	6,046	22.	Tyn-y-nant	2,549